

# U Titove oči gledaš

jožef pap

Stupamo u šumu fotografija o njemu,  
tvoja ruka je u mojoj i pokazujem ti:  
u prostranoj kumrovačkoj seljačkoj kući, u dubini  
radionice koja miriše na opiljke, težak čekić  
u njegovoj ruci, zatim detalj iz Petrovaradina: kazamat  
gde je zatvoren hiljadu devetsto četrnaeste,  
u ime cesara, jer je agitovao protiv rata.  
Idemo dalje: u otrcanom robijaškom odelu, anfas i profil,  
oholi gospodski režim ga hvata i zatvara,  
optužba: podbunjuje, organizuje, širi prevratničke ideje.  
A još dalje: u uniformi šivenoj od sukna,  
odlučni vojskovođa, ogromna šubara mu na glavi.  
Nagrada od sto hiljada na plakatu,  
lice njegovo upalo i suvo, lice vuka.  
Potom na gradilištu fabrike među ruševinama,  
na pruži među mladima koji riju krampovima,  
eno ga na svečanoj govornici, govori, bodri,  
narode miri, silniku kaže NE!,  
potom zakičen ogrlicom cveća, među ljudima  
egzotično odevenim, i jedan pitomi proplanak:  
— možda njegov najsrećniji trenutak —  
među decom i za svojim strugom.  
Šuma je to beskrajna, u njoj bi se moglo zalutati.  
Držim ti ruku i iz dlana iščitavam  
tvoje misli, osećam bilo tvoga srca:  
kako uzmičeš i vučeš me dalje  
od čike s oštrim pogledom (misliš, ljuti se?);  
kako zastaješ, zadržavaš me, i dugo gledaš,  
jer nestašni par plavih leptira zaleprša k tebi  
iz buketa cveća njegovog osmeha preplavljenog svetlošću, i stojiš,  
samo stojiš, da bi možda krilima dotakli tvoje lice,  
toliko smo mu se blizu primaknuli.

(maj 1977)

Preveo s mađarskog Sava Babić

## „Vrijedi živjeti i boriti se“

(Tito)

jovan zivlak

od onih retkih što gledaju u oči.  
uzduž i popreko šestareći u domaji uvek beše.  
proučavao je marksa  
čitao lenjina  
pisao pisma drugovima  
budan kad kidao se most.  
pod nebom i u hladnim zakucima  
pronicao je kako igra zasun smrti  
i kad su ga pitali šta sad valter  
odgovorio je: »vrijedi živjeti i boriti se«.  
ali sa prozora sa visina  
gde lete samo hrpe praznih reči nije govorio.  
i DA i NE otkidao je iz duše iz srca  
iz jedne zemlje što prožeta je čistom vatrom.

## Veliko obećanje

slavko almažan

Čuo je za belu čudesnu pticu koja se često u snu pojavi  
Rekao je svojim drugovima Idem belu pticu da nađem

Dok korača zemljom sloboda svoju knjigu umnožava  
Zalutalim vetrovima odgovara rečima vetra  
Dan i noć otkriva lice istine

Četiri godišnja doba menjaju svoja zvučna platna  
Na njima vatra ustupa stolicu nenaseljenoj vedrini  
Godine otvaraju svoje orahe i zdravo seme pokazuju

Rekao je svojim drugovima Idem belu pticu da nađem

Uđe u sobu svetu i traži kavez bele ptice  
Otvara ga mudrošću i bela ptica poleti s Njegovim imenom

# TITO

florika štefan

Pesmo, bremenita ljubavlju i suncem  
polaži tvoje prste od zrelog klasja  
na čelo njegovo gordo i strogo u blagosti  
na usta njegova odlučna u širokom osmehu  
Kada prolazi našim ulicama u talasanju  
zemlja plodovima i izobiljem kroz nas zbori  
jer reke smo strašnoploveće između obala  
jer planine smo snežnih vrhova  
jer koraci nam pevaju  
jer snaga u nama peva svakodnevnicu  
dok mašemo zastavama na četiri strane sveta  
s rekama dece kojima se u budućnost protežemo  
široko otvorenih vidika

Kada tišinu imenujemo, kada travama dozivamo proleće  
kad prolazne tuge glasno kazujemo svima  
kad uvrede i nepravde gramzljivih  
bačene u lice našem danu  
i stihom, pesmom u opomenu pretvaramo  
mi to samo izvršavamo nalog vremena i srca  
mi to samo slušamo tvoj glas  
jer glas je to čoveka u svakom čoveku, u svakom pesniku  
jer glas je to zemlje koju životom ljubimo, čuvamo i uzdižemo.  
Mašemo pticama, cvećem, rukama,  
zemljino lice ukrašavamo našim obrazima  
jer to su najsunčaniji predeli nad kojima se  
zastave crveno vijore  
Zato se tvoja reč u pesmu životodavnu pretvara  
ne znajući da si koren mnogih naših bdenja  
zato pesme nižemo kao dane  
da bismo se prepoznali u Vremenu  
što diše našim plućima  
gradi našim rukama  
gleda našim očima  
i misli našim glavama

Pokušaj pesmo da ponoviš reči  
što se prolome kroz vreme  
s miliona usana i dlanova  
jer moraš biti toliko čovečna i snažna  
da bi se vratila jednom čoveku čije ime izgovaramo  
i nosimo kao prkos patnjama i klonućima  
kao ponos i praznik stoleća.  
Jer zaslužio je pesmu jaču od reči kojima  
stare sanje skidamo i nove stavljam na čelo  
zaslužio je pesmu jednostavnu  
kao izlazak sunca i dan od hleba i briga  
između kojih smo mi jedina veza sa zemljom  
jedini plodovi bez početka i kraja.  
Svaka će naša pesma ponoviti njegovo ime  
nikada tako sažeto i suđbinski omeđana kao što je  
njegov život spojen s našim životima.  
Pesnici, ljubavnici Republike sazdana od svete krvi  
i najljudskijih sanja i nada  
pevajmo ljubav na svim stazama zemlje i vremena  
kada nas On vodi slobodom naoružan  
polajući ispitate bratstva i jedinstva.

1963.

## U TEBI

miroslav nastasijević

On ima jednu veliku zvezdu iza čela  
koja za svakog ima po jedan blistavi zrak  
on ima ruku koja je jedino smela  
da posegne za suncem kroz neprozirni mrak.

On ima jednu veliku misao iza čela  
misao o dobroti ljudskoj, o radosti  
on ima osmeh za blagost, za plemenita dela  
on ima oko oštro ko pucanj za mržnju i za zlosti.

On ima jedno veliko nebo iza čela  
pod kojim ti je dobro dok sanjaš sve svoje snove  
on ima dlan na kom je tvoja budućnost cela  
s kog ćeš stvoriti ti svetove lepše i nove.

On ima jednu veliku zvezdu iza čela  
koja obasjava sve što je tvoje ljudsko i ponosito  
on ima sva tvoja detinjska neba bela  
upamti: to si ti. U tebi — to je Tito.